

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus (RT I, 06.07.2023, 96) tehakse järgmised muudatused:

1) Paragrahvi 384 lõike 1 esimest lauset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus lahendab hagi tagamise avalduse põhjendatud määrusega hiljemalt avalduse esitamise päevale järgneval kolmandal tööpäeval.“

2) Paragrahvi 384 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva seadustiku §-i 378 lg 1 punktides 1, 2, 4 ja 5 nimetatud hagi tagamise meetmete rakendamise otsustamiseks, samuti hagi tagamisena määratud kandmise kinnisturaamatusse või muudesse registritesse ja nende meetmetega seotud hagi tagamise menetluse läbiviimiseks, sh hagi tagamise asendamiseks raha maksmisega, ühe hagi tagamise abinõu asendamiseks teise hagi tagamise abinõuga või hagi tagamise muutmiseks või tühistamiseks on pädev ka kohtunikuabi.“

3) paragrahv 404 tunnistatakse kehtetuks.

4) paragrahvi 405 lõike 1 esimest lauset muudetakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus menetleb hagi oma õiglase äranägemise kohaselt lihtsustatud korras, järgides üksnes käesolevas seadustikus sätestatud üldisi menetluspõhimõtteid, kui tegemist on varalise nõudega hagiga ning hagi hind ei ületa summat, mis arvestatuna põhinõudelt vastab 10 000 eurole ja koos kõrvalnõuetega 20 000 eurole.“

5) lugada 43. ptk senine tekst 1. jaoks ja täiendada peatükki 2. jaoga järgmises sõnastuses:

„ 2. jagu

Hagimenetlus maksekäsu kiirmenetluses vastuväite esitamise korral

§ 406¹. Maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asja ettevalmistav istung

(1) Käesoleva seadustiku § 486 lg 1 p 1 nimetatud juhul määrab kohus enne pooltelt kirjalike seisukohtade küsimist eelistungi.

(2) Eelistung peab toimuma 30 päeva jooksul asja kohtualluvuse järgi õigesse kohtusse jõudmisest, kui kohus ei määra istungit poolte kokkuleppel või ühe poole põhjendatud taotlusel hilisemaks ajaks. Kohus arvestab eelistungi aja määramisel võimalusel poolte seisukohtadega.

(3) Kohus hoiatab kohtukutses pooli, et pooled peavad olema võimelised andma eelistungil selgitusi enda nõuete ja nõuete ja vastuväidete aluseks olevate asjaolude ning neid kinnitavate tõendite kohta.

(4) Poolel on õigus taotleda eelistungil osalemist menetluskonverentsi teel.

(5) Eelistungil suunab kohus pooli asja kokkuleppel lahendama. Kohus arutab pooltega vaidluse faktilisi ja õiguslikke küsimusi, menetluse perspektiivi ning poolte vaidlusega seonduvaid majanduslikke ja muid huve ning täidab muid eelmenetluse ülesandeid.

(6) Kui pooled eelistungil kompromissi ei saavuta, selgitab kohus välja, millistele asjaoludele hageja nõue ja kostja vastuväited tuginevad, sh milliste asja lahendamiseks oluliste asjaolude üle pooled vaidlevad ja millised asjaolud pooled omaks võtavad. Kohus arutab pooltega vaidluse lahendamise õiguslikke küsimusi ja selgitab tõendamiskoormise jaotust. Vajadusel selgitab kohus pooltele ka hagiavaldusele ja kostja vastusele esitatavaid nõudeid.

§ 406². Maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asja eelistungile ilmumata jätmine

(1) Kui hageja ei ilmu eelistungile, jätab kohus maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asja menetlusse võtmata, välja arvatud, kui kostja loobub maksekäsu kiirmenetluses esitatud vastuväitest, hageja on teatanud eelnevalt kohtule mõjuvast põhjusest istungile ilmumata jätmiseks ja seda põhistanud või eelistungile ilmumata jäänud hagejat ei kutsutud istungile õigel ajal või kutses ei ole selgitatud istungilt puudumise tagajärgi või kui on eiratud muid istungile kutsumise nõudeid.

(2) Kui kostja ei ilmu eelistungile, loetakse kostja maksekäsu kiirmenetluses esitatud vastuväitest loobunuks, välja arvatud, kui kostja on teatanud eelnevalt kohtule mõjuvast põhjusest istungile ilmumata jätmiseks ja seda põhistanud või kohtuistungile ilmumata jäänud kostjat ei kutsutud istungile õigel ajal või kutses ei ole selgitatud istungilt puudumise tagajärgi või kui on eiratud muid istungile kutsumise nõudeid.

(3) Kui kumbki pool ei ilmu eelistungile, jätab kohus asja menetlusse võtmata, välja arvatud, kui hageja on teatanud eelnevalt kohtule mõjuvast põhjusest istungile ilmumata jätmiseks ja seda põhistanud või kohtuistungile ilmumata jäänud hagejat ei kutsutud istungile õigel ajal või kutses ei ole selgitatud istungilt puudumise tagajärgi või kui on eiratud muid istungile kutsumise nõudeid.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigete 1-3 sätestatud asja menetlusse võtmisest keeldumise või kostja vastuväidetest loobunuks lugemise eeldused ei ole täidetud, määrab kohus paragrahv 406¹ lõike 2 kohaselt uue eelistungi. Kui ka sellele istungile pool või pooled ei ilmu ning käesoleva paragrahvi lõikeid 1-3 ei ole võimalik kohaldada jätkub menetlus käesoleva seadustiku paragrahvis 487 sätestatud korras.

§ 406³. Maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asja hagiavaldus

(1) Kohus määrab eelistungil hagejale 14-päevase tähtaja hagiavalduse esitamiseks. Hageja põhjendatud taotlusel võib kohus seda tähtaega pikendada.

(2) Hagiavaldusele tuleb lisada kõik tõendid, mida hageja soovib enda nõude aluseks olevate asjaolude tõendamiseks või kostja väidetud asjaolude ümberlükkamiseks kasutada.

(3) Kui hageja suurendab hagi oma nõuet võrreldes maksekäsu kiirmenetluses esitatud nõudega, tuleb tal tasuda täiendavalt riigilõivu lähtudes esitatud hagi hinnast. Kui hageja esitab hagi väiksema nõude, kui maksekäsu kiirmenetluse avalduses, on tal arvestades hagihinda õigus taotleda enamtasutud riigilõivu tagastamist.

(4) Kui hageja suurendab hagi oma nõuet selliselt, et see ületab käesoleva seadustiku § 481 lõikes 2² nimetatud määra, lahendab kohus asja tavapärasel korras.

§ 406⁴. Maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asjas esitad hagi menetlusse võtmise otsustamine ja kostjalt vastuse küsimine

(1) Kohus lahendab maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asjas hagiavalduse menetlusse võtmise või sellest keeldumise või tähtaja määramise puuduste kõrvaldamiseks määrusega 14 päeva jooksul hagiavalduse kohtusse esitamisest.

(2) Hagi menetlusse võtmise määruks määrab kohus kostjale hagile kirjalikult vastamiseks 14-päevase tähtaja. Kostja põhjendatud taotlusel võib seda tähtaega pikendada.

(3) Kostja vastusele tuleb lisada kõik tõendid, mida kostja soovib enda vastuväidete aluseks olevate asjaolude tõendamiseks või hageja väidetud asjaolude ümberlükkamiseks kasutada.

§ 406⁵. Tõendite kogumine maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asjas

(1) Pärast hagi ja vastuse saamist lahendab kohus poolte tõendite kogumise taotlused.

(2) Kui pool soovib tõendada enda väiteid tunnistaja ütlustega, kohustab kohus tunnistajat vastama küsimustele kirjalikult, kui kumbki pool ei ole välja toonud mõjuvat põhjust, miks tunnistajat oleks vaja suuliselt üle kuulata.

§ 406⁶. Maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asja lahendamine

(1) Kohus lahendab maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asja kirjalikus menetluses, välja arvatud, kui istungi korraldamine on vajalik tunnistaja ülekuulamiseks või mõne muu isikulise tõendi kogumiseks.

(2) Pärast kostja vastuse saamist ja tõendite kogumist määrab kohus 15-päevase tähtaja, mille jooksul saavad pooled esitada tõendeid ja seisukohti vastaspoole esitatud väidete ja tõendite ümberlükkamiseks.

(3) Koos käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tähtajaga määrab kohus pooltele tähtaja lõplike seisukohtade ja menetluskulude nimekirjade esitamiseks. Lõplikes seisukohtades ei saa esitada uusi asjaolusid ja tõendeid. Samuti määrab kohus otsuse avaliku teatavakstegemise aja.

(4) Kui see on kohtu hinnangul vajalik asja õigeks lahendamiseks, võib kohus loobuda maksekäsu kiirmenetlusena algatatud asja lahendamisest käesolevas jaos sätestatud korras ning otsustada lahendada asja vastavalt üldiselt hagimenetluse kohta käivatele sätetele.“

6) paragrahvi 415 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui tagaseljaotsus toimetatakse kätte avalikult, võib kaja esitada 30 päeva jooksul alates päevast, kui kostja sai tagaseljaotsusest teada.“

7) paragrahvi 485 täiendatakse lõigetega 5 ja 6 järgmises sõnastuses:

„(5) Kui avaldaja ei ole väljendanud soovi vastuväite esitamise korral menetlus lõpetada, kohustab kohus avaldajat 14 päeva jooksul tasuma TsMS § 147 lõike 5 kohaselt täiendava riigilõivu. Riigilõivu suuruse määramisel lähtutakse maksekäsu kiirmenetluse avalduses esitatud nõude suurusest. Kui võlgnik esitab vastuväite nõudele osaliselt, arvestatakse täiendava riigilõivu määramisel nõude vaidlustatud osa.

(6) Täiendava riigilõivu tasumata jätmise korral menetlus lõpetatakse. Kui võlgnik on esitanud vastuväite avaldaja nõudele üksnes osaliselt, teeb kohus vaidlustamata nõude osas maksekäsu.“

8) paragrahvi 486 lõike 1 punktid 1 ja 2 muudetakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„1) võlgnik esitab õigel ajal makseettepanekule vastuväite ning avaldaja ei ole sõnaselgelt väljendanud soovi vastuväite esitamise korral menetlus lõpetada ja on tasunud hagimenetlusse üleminekuks täiendava riigilõivu;

2) makseettepanekut ei ole õnnestunud võlgnikule mõistliku aja jooksul kätte toimetada ja seda ei saa avalikult kätte toimetada ning avaldaja ei ole sõnaselgelt väljendanud soovi vastuväite esitamise korral menetlus lõpetada ja on tasunud hagimenetlusse üleminekuks täiendava riigilõivu;“

9) paragrahvi 487 lõiget 1 muudetakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Asja hagimenetluse korras menetlev kohus viib käesoleva seadustiku § 486 lg 1 p 1 nimetatud juhul läbi hagimenetluse arvestades käesoleva seadustiku paragrahvides 406¹ – 406⁶ sätestatud erisusi. Käesoleva seadustiku § 486 lg 1 p 2 nimetatud juhul kohustab hagimenetluse korras menetlev kohus avaldajat esitama oma nõude ja põhjendama seda hagiavaldusele ettenähtud vormis 14 päeva jooksul, kui maksekäsu kiirmenetluse avaldus ei vasta hagiavalduse nõuetele. Korteriomandi ja kaasomandi asjas nõutakse nõude põhjendust ka asja edasi menetlemisel hagita menetluses.“

10) paragrahvi 509 täiendatakse uue lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Surnuks tunnistamise ja surmaaja tuvastamise menetluse läbiviimiseks on pädev ka kohtunikuabi.“

11) paragrahvi 516 täiendatakse uue lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Äraolija varale hoolduse seadmise menetluse läbiviimiseks on pädev ka kohtunikuabi.“

12) paragrahvi 602 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Käesolevas peatükis sätestatud menetluse läbiviimiseks on pädev ka kohtunikuabi.“

13) paragrahvi 637 lg 2¹ muudetakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Varaline nõudega hagi asjas, mille hagihind ei ületa summat, mis arvestatuna põhinõudelt vastab 10 000 eurole ja koos kõrvalnõuetega 20 000 eurole, esitatud apellatsioonkaebus võetakse menetlusse üksnes juhul, kui maakohtu otsuses on antud luba edasikaebamiseks või kui maakohtu otsuse tegemisel on selgelt ebaõigesti kohaldatud materiaa lõiguse normi või on selgelt rikutud menetlusõiguse normi või on selgelt ebaõigesti hinnatud tõendeid ja see võis oluliselt mõjutada lahendit. Kui apellant vaidlustab maakohtu otsust väiksemas ulatuses kui Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuupalga kümnekordne alammäär, menetleb ringkonnakohus apellatsioonkaebust üksnes juhul, kui maakohtu otsuse tegemisel on selgelt ebaõigesti kohaldatud materiaa lõiguse normi või on selgelt rikutud menetlusõiguse normi või on selgelt ebaõigesti hinnatud tõendeid ja see võis oluliselt mõjutada lahendit.“

14) paragrahvi 661 lg 1 muudetakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„Määruskaebus esitatakse ringkonnakohtule. Määruse peale, mille on teinud kohtunikuabi või kohtujurist, esitakse määruskaebus ringkonnakohtule selle maakohtu kaudu, kelle määrust määruskaebusega vaidlustatakse.“

15) paragrahvi 663 muudetakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„§ 663. Määruskaebuse menetlemine

(1) Määruskaebuse saanud kohus otsustab määruskaebuse menetlusse võtmise viivitamata pärast määruskaebuse saamist. Kohus kontrollib, kas määruskaebuse esitamine on seaduse kohaselt lubatud ning kas määruskaebus on esitatud seadusega ettenähtud nõuete kohaselt ja tähtajast kinni pidades. Määruskaebuse menetlusse võtmisel kohaldatakse apellatsioonkaebuse ringkonnakohtu menetlusse võtmise kohta sätestatud, kui seadusest ei tulene teisiti. Määruskaebuse menetlusse võtmist ei pea eraldi vormistama ega sellest menetlusosalistele teatama.

(2) Määruskaebuse menetlusse võtmisest keeldumise määruse peale võib esitada määruskaebuse. Määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse peale ei saa edasi kaevata.

(3) Kohus toimetab määruskaebuse ja selle lisade ära kirjad kätte menetlusosalistele, kelle õigusi määrus puudutab, ja küsib neilt vastuse.

(4) Kui kohus leiab, et määruskaebus on põhjendatud, rahuldab ta selle määrusega. Kui maakohus leiab, et määruskaebuse saab rahuldada üksnes osaliselt, ta seda ei rahulda, kui seadusest ei tulene teisiti.

(5) Kui maakohus ei rahulda määruskaebust, esitab ta selle viivitamata koos lisade ja seotud menetlusdokumentidega kohtualluvuse järgi õigele ringkonnakohtule läbivaatamiseks ja lahendamiseks. Määruskaebuse rahuldamata jätmise kohta ei ole vaja teha eraldi määrust ega edastada seda menetlusosalistele.

(6) Kui kaevatava maakohtu määruse tegi kohtunikubi, võib ta määruskaebuse lahendada käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatud korras. Kui ta määruskaebust viie päeva jooksul alates kaebuse esitamisest täielikult ei rahulda, annab ta kaebuse lahendamiseks viivitamata edasi pädeva maakohtu kohtunikule, kes juhindub määruskaebuse lahendamisel käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatust.

(7) Kui koos maksekäsu peale esitatud määruskaebusega on esitatud ka taotlus vastavalt käesoleva seadustiku § 489¹ lõikele 3 ning kaevatava maksekäsu on teinud kohtunikubi, annab kohtunikubi kaebuse lahendamiseks viivitamata edasi pädevale kohtunikule.“

16) paragrahvi 664 muudetakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„§ 664. Määruskaebuse kontrollimine ringkonnakohtus

(1) Kui määruskaebus esitatakse käesoleva seadustiku § 661 lg 1 kohaselt ringkonnakohtule maakohtu kaudu, kontrollib ringkonnakohus menetlusse võetud määruskaebuse saamisel, kas maakohus on kaebuse õigesti menetlusse võtnud ja teeb menetlustoimingud, mis maakohus jättis seoses määruskaebusega tegemata.

(2) Kui määruskaebus on ringkonnakohtu arvates ebaõigesti menetlusse võetud, jätab ringkonnakohus määruskaebuse määrusega läbi vaatamata.“

17) Paragrahvi 666 lg 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„ (3) Hagita menetluses tehtud menetlust lõpetava määruse peale esitatud määruskaebuse vaatab läbi ja lahendab ringkonnakohtu kolmeliikmeline koosseis. Käesoleva seadustiku §-i 475 lg 1 p-ides 1-7, 9-11, 12¹-12², 14, 14¹, 15, 15¹, 15² ja 16 nimetatud hagita menetluses tehtud menetlust lõpetava määruse peale esitatud määruskaebuse vaatab ringkonnakohtus läbi ja lahendab määruskaebuse üks ringkonnakohtu kohtunik.“